

Lathund för samråd med sektorsmyndigheterna

© Vuxenutbildning för alla, Handikappförbundens samarbetsorgan

Text: Carina Roxström

Red: Mia Ahlgren, Linda Bergfeldt, Annika Nyström Karlsson

Form: KMK Grafisk Form

Foto: HSO Bild/Bela Unger

Tryck: Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB

Första upplagan, 1500 ex

ISBN 91-974414-3-0

Innehållsförteckning

Inledning	sid 3
Från patient till medborgare	sid 4
Myndigheternas ansvar	sid 5
Vilket uppdrag har sektorsmyndigheterna?	sid 6
Varför ska handikapprörelsen samråda med sektorsmyndigheterna?	sid 9
Vilka väljs från handikapprörelsen?	sid 9
Parternas olika uppdrag	sid 10
Ditt uppdrag	sid 11
Du företräder många	sid 11
Kunskap a och o	sid 12
Att formulera mål för handikapprörelsens arbete i samrådet	sid 13
Planering och förberedelse	sid 16
Vad kan handikapprörelsen påverka?	sid 17
Vad gör vi om vi inte når vårt mål?	sid 18
Den viktiga återkopplingen	sid 19
Appendix	sid 20

Inledning

År 2010 ska Sverige vara tillgängligt och personer med funktionshinder ska ha möjlighet att vara fullt delaktiga. För att uppnå de handikappolitiska målen inom olika samhällsområden har regeringen utsett ett antal sektorsmyndigheter som har tilldelats ett särskilt ansvar för att målen verkligen uppfylls. Varje sektorsmyndighet ska i sin tur samråda med bland annat handikapprörelsen. Syftet med samrådet är att handikapprörelsen ska få möjlighet att påverka sektorsmyndigheternas arbete genom att dela med sig av sina kunskaper om funktionshinder, bemötande och de anpassningar som krävs.

Samrådet vid de olika sektorsmyndigheterna har olika karaktär och utformningar. En del sektorsmyndigheter har länge samrått med handikapprörelsen, andra har just inlett detta arbete eller funderar över hur de ska komma igång. För att öka kvalitén i samrådet med sektorsmyndigheterna är det viktigt att båda parter är insatta i varandras förutsättningar, krav och möjligheter.

Handikappförbundens samarbetsorgan har tagit fram "Lathund för samråd med sektorsmyndigheterna" för att ge ett bidrag i den process som det handikappolitiska arbetet gentemot sektorsmyndigheterna är inne i.

Från patient till medborgare

I maj 2000 godkände riksdagen regeringens förslag till en nationell handlingsplan för handikappolitiken. Den grundar sig på FN:s standardregler som antogs 1993 för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättningar delaktighet och jämlikhet. Handlingsplanens titel signalerar ett viktigt perspektivskifte, från patient till medborgare. Det handikappolitiska arbetet ska fram till 2010 särskilt inriktas på att **identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder**.

För att nå ett tillgängligt samhälle 2010 ska staten föregå med gott exempel. Alla myndigheter har ett ansvar. Men vissa, så kallade sektorsmyndigheter, har fått ett särskilt ansvar för att de nationella målen ska förverkligas. Sektorsmyndigheterna ansvarar för en särskild del av samhället och ska driva på handikappolitiken inom sina respektive områden. Uppdraget ska genomföras i nära samarbete med andra berörda myndigheter och i samråd med handikapporganisationerna.

Myndigheternas ansvar

Den nationella handlingsplanen bygger på strategin att staten ska vara ett föredöme för resten av samhället. Alla statliga myndigheter har därför ett ansvar att vara tillgängliga för både besökare och anställda med funktionshinder. Handikappombudsmannen har tagit fram speciella riktlinjer för att myndigheterna ska klara arbetet med att följa en särskild förordning (SFS2001:526) som kräver att alla myndigheter ska:

- Genomföra inventeringar och upprätta handlingsplaner för att lokaler, information och verksamhet görs tillgängliga. Handlingsplanerna bör innehålla uppföljningar, uppdateringar och utvärderingar.

Alla myndigheter bör:

- Ha en målinriktad plan för att höja kompetensen hos sina medarbetare när det gäller tillgänglighet och funktionshinder.
- Ställa krav på tillgänglighet i sina upphandlingar för garantera att alla nya varor och tjänster som köps in är tillgängliga redan från början.

Vilket uppdrag har sektorsmyndigheterna?

Regeringen har skrivit in sektorsmyndigheternas särskilda ansvar i myndigheternas instruktion. Alla sektorsmyndigheter har fått liknande formuleringar i sina **instruktioner** nämligen att de ska samordna, stödja och driva på övriga parter med anknytning till deras verksamhetsområde när det gäller handikappfrågor.

Exempel på instruktion för Skolverket

11. ha ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och, i den mån uppgiften inte ankommer på Specialpedagogiska institutet eller Myndigheten för skolutveckling, inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter, och
12. integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten.

Alla sektorsmyndigheter har också fått i uppdrag att själva

- 1) definiera sin roll och tolka sitt sektorsansvar
- 2) ta fram förslag till etappmål för sin sektor

I beskrivningen av sektorsansvaret ska myndigheten beskriva hur de definierar sin sektor. Etappmålen ska konkret

visa vilka frågor myndigheterna kommer att arbeta med för att uppnå de handikappolitiska målen. Beskrivningarna av mål och åtgärder ska vara mätbara så att de blir enkla att följa upp och utvärdera.

Myndigheterna har tolkat sitt sektorsansvar på olika sätt utifrån hur de ser på sin verksamhet. Tolkningarna av sektorsansvaret skiljer i mycket hög grad mellan myndigheterna. Etappmålen (ibland formulerat som exempelvis insatser) är också helt olika till form och innehåll eftersom de utgår från olika verksamheter.

Exempel på insatser (etappmål) i Skolverkets handlingsplan

Insats 7, år 2005

Skolverket ska identifiera framgångsfaktorer för ökad delaktighet och jämlikhet i villkor för personer med funktionshinder i skolektorn. Detta ska ske i samverkan med elever med funktionshinder.

Regeringen använder **regleringsbrev** som kommer varje år för att ge myndigheterna uppdrag att arbeta vidare med ett speciellt etappmål. Varje myndighet måste **rapportera till regeringen** resultatet av ett uppdrag i ett regleringsbrev. I myndigheternas årsredovisning bör det finnas med en särskild beskrivning av arbetet med sektorsansvaret.

Eftersom många sektorer berör varandra behöver sektorsmyndigheter etablera samarbete. Socialstyrelsen har till exempel i uppdrag att ta fram bättre underlag och statistik för att följa levnadsvillkoren för människor med funktionshinder. Arbetsmarknadsverket, Arbetsmiljöverket, Boverket och Riksförsäkringsverket ingår i ett samarbete med Socialstyrelsen för det uppdraget.

Ett väl strukturerat samarbete finns också inom transportsektorn där Rikstrafiken samordnar sektorsansvaret för de fyra trafikverken Vägverket, Banverket, Luftfartsverket och Sjöfartsverket. Gruppen diskuterar gemensamma frågor för att öka tillgängligheten inom transportsektorn för personer med funktionshinder.

Här hittar du mer information om sektorsmyndigheterna och deras uppdrag

På Handikappombudsmannens (HO) hemsida **www.ho.se** finns mycket material samlat. Där finns också länkar till alla sektorsmyndigheter. På myndigheternas egna hemsidor finns också styrdokument att ladda ner. Sitter du i en samrådsgrupp kan du få alla handlingar från myndigheten.

Handikappombudsmannens rapport "Sektorsmyndigheterna, ansvaret där det hör hemma. En genomgång av sektorsmyndigheternas arbete" (HO, år 2003) ger en bra överblick av sektorsmyndigheternas arbete.

Varför ska handikapprörelsen samråda med sektorsmyndigheterna?

Handikappförbunden prioriterar samrådet med sektorsmyndigheterna för att nå ut med handikappperspektivet till stora delar av samhället. En väl sammansatt samrådsgrupp ger handikapprörelsen kontakter med fler aktörer inom en samhällssektor, så att fler blir engagerade i frågor som rör funktionshinder. I samrådsgrupperna kommer handikapprörelsen in på ett tidigt skede i beslutsprocesser och kan påverka frågor innan de går till beslut.

Den samlade kunskap och de erfarenheter som finns inom handikapprörelsen är nödvändiga för att myndigheterna ska kunna identifiera hinder för delaktighet inom varje sektor. Först när hindren är identifierade finns det möjlighet för myndigheterna att undanröja dem. Handikapporganisationerna har med andra ord en viktig roll när det gäller att öka kunskapen om funktionshinder och de hinder som idag finns inom olika samhällssektorer.

Vilka väljs från handikapprörelsen?

De flesta samrådsgrupper kommer till genom en begäran från myndigheten till Handikappförbundens samarbetsorgan. Myndigheten har bestämt hur många ledamöter som ska utses och ibland även hur många kvinnor och män som ska finnas med.

Därefter går Handikappförbundens samarbetsorgan ut med en förfrågan till medlemsförbunden om att nominera deltagare. I första hand ska ordföranden och ledamöter i medlemsförbundens styrelser nomineras till uppdragen, i andra hand tjänstemän på medlemsförbundens kanslier. Vid många nomineringar är det samarbetsorganets styrelse som fattar beslut om vilka som ska representera Handikappförbunden samarbetsorgan.

Till samtliga uppdrag finns en tjänsteman utsedd till kontaktperson på Handikappförbundens samarbetsorgan kansli. Kontaktpersonen kan erbjuda hjälp att hantera och lösa de problem som kan dyka upp. Det är också till kontaktpersonen som medlemsförbundens representanter i samrådsgruppen rapporterar om sitt arbete.

Parternas olika uppdrag

I sektorsmyndigheternas samråd har handikapprörelsen och sektorsmyndigheterna skilda utgångspunkter och olika uppdrag. Handikapprörelsen bidrar med kunskap om handikappolitiskt arbete och erfarenhet om hur det är att leva med funktionshinder.

Myndigheten bidrar med sakkunskap och ansvarar för att de uppställda målen genomförs. För att kunna arbeta

strategiskt och målinriktat tillsammans är det viktigt att definiera sina olika roller i samrådet.

- Vilken roll har handikapprörelsen i samrådet?
- Vilken roll har myndigheten i samrådet?
- Vilket är det gemensamma syftet med samrådet?

Ditt uppdrag

Du som har fått uppdraget att representera handikapprörelsen i en samrådsgrupp har fått en viktig och ofta svår uppgift. Ditt förhållningssätt till arbetet i samrådsgruppen är av stor betydelse för att arbetet ska ge god utdelning. Det är viktigt att fundera och reflektera kring en rad frågor både innan och under tiden arbetet pågår inom samrådsgruppen.

Du företräder många

För att underlätta ditt arbete i samrådsgruppen behöver du ha ett genuint intresse för de frågor som myndigheten arbetar med och egen erfarenhet av funktionshinder. Kom ihåg att du representerar den samlade handikapprörelsen, inte dig själv eller ditt förbund. Ibland, beroende på hur uppmaningen (begäran) från myndigheten är formulerad, företräder du också de många människor med funktionshinder som inte är organiserade i någon handikappförening. Resultatet av ditt intressepolitiska arbete kommer därför, i ett brett perspektiv, många medborgare till del.

Kunskap a och o

Kunskap och samverkan är några av de viktigaste förutsättningarna för utveckling och förändring. Genom att vara aktiv och nyfiken kan du lära dig mycket. När du är påläst och uppdaterad vinner du förtroende. Det ökar också dina möjligheter att kunna prioritera vilka frågor som är viktigast och hur de bör drivas.

För att etablera goda kontakter och få ökad kunskap är det bra att vara öppen för hur olika myndigheter arbetar. Det är därför viktigt att du känner till vilka instanser och personer som fattar beslut, så att du vid behov kan lyfta en fråga till högre nivå. De myndigheter som utsetts till sektorsmyndigheter kan ha mycket olika utgångspunkter och arbetssätt. Möjligheterna och hindren kan därför se olika ut.

Du kan alltid tillföra något i samrådet. Många gånger har vi mer kunskap än vi kanske först tror. Genom att uppvärdera vår egen kunskap och erbjuda den till omvärlden kan nya möjligheter öppna sig. Men även om kunskap är viktig så behöver du inte all kunskap redan från början för att vara en god samtalspartner. När du och övriga gruppmedlemmar tar tillvara varandras erfarenheter och kunskaper växer kunskapen och säkerheten hos alla.

Samrådet är ett gemensamt utvecklingsarbete som syftar till att förändra till det bättre. I det arbetet är det bra att ha ett aktivt förhållningssätt

- Var beredd att lyssna aktivt till alla parter.
- Ta egna initiativ.
- Forma strategier tillsammans med andra representanter från handikapprörelsen.
- Ge konstruktiva synpunkter.
- Beröm det som är bra.

Att formulera mål för handikapprörelsens arbete i samrådet

För att handikapprörelsen vara med och påverka och samrådet fungera bra så måste formerna för arbetet vara valda utifrån de behov som finns. Hur samrådet bäst organiseras kan variera beroende på myndighetens uppdrag.

Du som ska sitta med i samrådet kan förbereda dig genom att sätta dig in i hur myndigheten sektorsuppdrag och etappmål är formulerade. Du bör även sätta dig in i myndighetens övergripande uppdrag. För ett effektivt samråd är det även viktigt att känna till de tjänstemän och arbetssätt som myndigheten har. Kanske finns det exempelvis redan välfungerande arbetssätt och samarbeten som kan användas i arbetet kring sektorsansvaret?

Vilka personer/tjänstemän är utsedda att ansvara för genomförandet av sektorsansvaret?

- Hur arbetar hon/han?
- Vilken roll har hon/han i myndigheten?

Vad har myndigheten för generellt uppdrag?

- Vilket arbetssätt används inom myndigheten?
- Hur kan man föra in handikapperpektivet i hela myndighetens arbete?
- Vilka nyckelpersoner/beslutsfattare på myndigheten deltar i samrådet?
- Finns det andra aktörer inom myndighetens verksamhetsområde som bör delta i samrådet?

Det är viktigt att myndigheternas etappmål grundar sig på en probleminventering.

Några frågor att fundera kring är dessa:

- Leder myndighetens etappmål till full delaktighet?
- Är etappmålen mätbara och tidsbestämda?
- Har myndigheten bra underlag som beskriver situationen/problemen för personer med funktionshinder?
- Stämmer handikapprörelsens erfarenheter och kunskaper med myndighetens?
- Har handikapprörelsen egna underlag eller utredningar som kan användas i arbetet?
- Är myndighetens etappmål grundade på kända och dokumenterade problem?
- Har myndigheten en strategi för hur etappmålen ska nås?
- Inkluderar strategin även de andra aktörerna, exempelvis andra myndigheter, inom området?
- Grundar sig din strategi som företrädare för handikapprörelsen på kunskapen om hur myndighetens verksamhetsområde ser ut?

Vilka är handikapprörelsens egna mål med samrådet?

- Diskutera på förmöten vad som är det kortsiktiga målet för samrådsmötet.
- Prioritera vad som ska vara i fokus.
- Finns en dagordning och finns de punkter med som förbunden vill diskutera? Ge egna förslag innan samrådsmötet.
- Vad har hänt sen förra mötet? Följ upp det om det behövs.
- Glöm inte att sätta upp långsiktiga mål och stäm av dem regelbundet.

Planering och förberedelse

Samrådet får hög kvalitet när det är väl förberett. För att komma in tidigt i processerna och verkligen kunna påverka är det viktigt att ägna tid åt planering och förberedelser. Planera och förbered samrådet tillsammans med övriga representanter från handikappförbunden. Studera handlingar innan och använd förmöten för att ta till vara kunskap från olika förbund. Använd era olika kunskaper och samla er till en gemensam strategi.

I dessa material kan du läsa mer om att vara företrädare i ett påverkansarbete:

- Lathund för handikapprörelsens lokala påverkansarbete
- Att företräda andra

Båda materialen kan beställas genom Handikappförbundens samarbetsorgan.

Vad kan handikapprörelsen påverka?

Handikapprörelsen har både rättighet och möjlighet att påverka

- Sammansättningen och arbetsformerna i samrådsgruppen.
 - Myndighetens syn på sin roll.
 - Hur myndigheten sprider handikappolitiken inom sin sektor.
 - Innehåll och kvalitet på myndighetens etappmål.
 - Skynda på takten för att genomföra etappmålen.
 - Att i god tid få handlingar i tillgängliga format.
- Handlingarna bör alltid innehålla en begriplig och strukturerad sammanfattning.

Det är viktigt att reagera om samrådsgruppen inte fungerar som ni önskar.

Till exempel om

- Det saknas tydliga former och mål för dialog.
- Myndigheterna inte tar sitt ansvar på allvar.
- Myndigheten använder samverkansgruppen som kanal för att få ut egen information, utan att ta tillvara handikapprörelsens bidrag.
- Ansvar för samrådet ligger på en handläggare som inte har stöd från myndighetens ledning.
- Representanter från Handikappförbunden eller myndigheten ger sig själva tolkningsföreträde och inte tar in andra aspekter på en fråga.

Vad gör vi om vi inte når våra mål?

Om samrådet inte fungerar bra eller om målen inte uppnås kan det vara en hjälp att utifrån nedanstående frågor analysera vilka orsaker som kan ligga bakom:

- Har vi bra argument för det vi vill påverka?
- Kan vi hämta stöd från andra samrådsgrupper?
- Ligger beslutet hos myndigheten?
- Behöver vi påverka någon utanför myndigheten? Till exempel regering eller riksdag?

Stäm ofta av hur långt ni kommit i arbetet inom samrådsgruppen för att ge varandra feedback och öka möjligheten att rätta till det som utvecklas åt fel håll.

Den viktiga återkopplingen

Under arbetets gång är det också viktigt att ofta återkoppla till Handikappförbundens samarbetsorgan och till förbunden. Skicka gärna protokoll och viktiga rapporter till kontaktpersonen på Handikappförbundens samarbetsorgans kansli. Diskutera också vid behov övergripande strategiska frågor och målsättningar med kontaktpersonen.

Om du lyckas åstadkomma förändringar kan de bli goda exempel att sprida till fler. Att lyckas analysera sektorsmyndighetens syfte och mål, lägga upp en egen strategi med konkreta målsättningar och genomföra sina mål är både roligt och motiverande. Det är också något som kan betyda mycket för drivkraften i andra samråd. Ditt arbete kan göra stor skillnad.

Appendix

14 sektorsmyndigheter är hitintills utsedda:

- Arbetsmarknadsstyrelsen
- Arbetsmiljöverket
- Banverket
- Boverket
- Konsumentverket
- Luftfartsverket
- Post- och Telestyrelsen
- Riksantikvarieämbetet
- Riksförsäkringsverket
- Sjöfartsverket
- Socialstyrelsen
- Statens kulturråd
- Statens skolverk
- Vägverket

Förordning 2001: 526

Genomförandet av de handikappolitiska målen

1 § Myndigheter under regeringen skall utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de handikappolitiska målen.

Myndigheterna skall verka för att personer med funktionshinder ges full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor. Myndigheterna skall särskilt verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionshinder. I detta arbete skall Förenta nationernas standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet vara vägledande.

Planering och samråd

2 § Myndigheterna skall i arbetet med att göra myndigheternas lokaler, verksamhet och information mer tillgängliga för personer med funktionshinder genomföra inventeringar och utarbeta handlingsplaner. Denna skyldighet gäller dock inte om det är uppenbart att det inte behövs med hänsyn till verksamhetens art.

3 § Myndigheterna skall, när det finns anledning till det, samråda med Handikappombudsmannen om hur insatser enligt denna förordning skall utformas.

Lästips

- Lathund för handikapprörelsens lokala påverkansarbete (2003/04) Handikappförbundens samarbetsorgan
- Att företräda andra (2004) Handikappförbundens samarbetsorgan
- En myndighet för alla (2003) Handikappombudsmannen
- Sektorsmyndigheterna, ansvaret där det hör hemma. En genomgång av sektorsmyndigheternas arbete (2003) Handikappombudsmannen.
- Handikappombudsmannens riktlinjer för tillgänglig statsförvaltning. Den uppdateras löpande och finns att ladda ned på Handikappombudsmannens hemsida. Den går också att beställa från Handikappombudsmannen.

Länktips

Handikappförbundens samarbetsorgan www.hso.se

Handikappombudsmannen www.ho.se

Regeringen www.regeringen.se

Riksdagen www.riksdagen.se

Debatt och Rixlex www.riksdagen.se/debatt

Liten ordlista

Instruktion

Instruktion styr hur myndighet ska vara organiserat och vilka uppgifter och områden en myndighet ansvarar för

Regleringsbrev

Regleringsbrev är ett regeringsbeslut som innehåller regeringens mål- och resultatkrav på myndigheterna. Sektorsmyndigheterna har särskilda uppföljningsbara etappmål inskrivna i sina regleringsbrev.

Årsredovisning

Varje år lämnar myndigheterna en årsredovisning till regeringen, med information om bland annat kostnader, intäkter och resultat. Utifrån årsredovisningarna kan regeringen följa upp och utvärdera myndigheternas verksamhet.

Handikappförbundens samarbetsorgan

– 43 handikappförbund i samverkan –

Afasiförbundet i Sverige

Astma- och Allergiförbundet

Blodcancerförbundet

Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation (BRO)

De Handikappades Riksförbund (DHR)

Elöverkänsligas Riksförbund

Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS)

Förbundet Funktionshindrade Med Läs- och Skrivsvårigheter (FMLS)

Föreningen Sveriges Dövsblinda (FSDB)

Hjärnskadeförbundet – Hjärnkraft

Hjärtebarnsföreningen

Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund

Hörselskadades Riksförbund (HRF)

ILCO Riksförbundet för stomi- och reservoaropererade

Neurologiskt Handikappades Riksförbund (NHR)

Parkinsonförbundet

Primär Immunbrist Organisationen (PIO)

Reumatikerförbundet

Riksförbundet Attention

Riksförbundet Cystisk Fibros (RFCF)

Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB)

Riksförbundet för hivpositiva (RFHP)

Riksförbundet för Mag- och Tarmsjuka (RMT)

Riksförbundet för Njursjuka (RNj)

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU)

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade (RTP)

Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB)

Riksföreningen Autism (RFA)

Riksorganisationen för prostatacancer (ROP)

Schizofreniförbundet

STROKE-Riksförbundet

Svenska Celiakiförbundet (SCF)
Svenska Diabetesförbundet (SD)
Svenska Epilepsiförbundet (SEF)
Svenska Laryngförbundet (SLF)
Svenska OCD-förbundet Ananke
Svenska Psoriasisförbundet (PSO)
Sveriges Dövas Riksförbund (SDR)
Sveriges Fibromyalgiförbund (SFF)
Sveriges Stamningsföreningars Riksförbund (SSR)
Sällsynta diagnoser
Tandvårdsskedeförbundet (TF)

Handikappförbundens samarbetsorgan

Box 1386, 172 27 Sundbyberg
Besöksadress: Sturegatan 4, 2 tr
Tel 08 546 404 00, text tel 08 546 404 50,
fax 08 546 404 44, hso@hso.se, www.hso.se

Lathund för samråd med sektors- myndigheterna

Denna lathund är tänkt som vägledning för dig som deltar i någon av sektormyndigheternas centrala eller regionala samrådsgrupper. Sektorsmyndigheterna är myndigheter som tilldelats ett särskilt ansvar för genomförande av de handikappolitiska målen. I lathunden finns sammanställningar av fakta, läshänvisningar och frågor som det är viktigt att fundera kring för att göra ett bra handikappolitiskt arbete i samrådet med sektorsmyndigheterna.

Lathunden har tagits fram av Handikappförbundens samarbetsorgan – en paraplyorganisation för 43 svenska handikappförbund, med sammanlagt cirka en halv miljon medlemmar.